

Por riba da natureza. Foto: Eduardo Blanco-Amor

ATALAIA

Luís Rei

Un mar de memorias.

Chega *Ardentía* ao porto dunha nova entrega acompañando a singradura dun ano de traballos e aventuras da Federación Galega pola Cultura Marítima e Fluvial. E iso é, por vocación, esta revista: unha bitácora das travesías en que se embarcan os amantes da cultura do mar e dos ríos. Por iso este ano, no que se cumpren o 75 aniversario da proclamación da Segunda República española, o 70 da aprobación plebiscitaria do primeiro Estatuto de Autonomía galego e o 70 tamén do golpe de estado protagonizado polo xeneral Franco, de tan funestas consecuencias, manda a memoria.

Porque este ano “toca” rachar co esquecemento e o silencio sobre un alzamento militar, unha guerra e unha represiva postguerra que tronzaron numerosas vidas e proxectos. É hora de restituír a xusta memoria de persoas que perderon a vida, a

liberdade ou a facenda, simplemente por ser axentes activos da sociedade que lles tocou vivir. O proxecto do “Barco da Memoria”, que recolle e difunde, a través dunha embarcación recuperada, historias de represaliados do mundo do mar honra ás persoas e institucións que o promoven. A Federación e non poucos dos seus colectivos están a traballar vigorosamente para facer realidade ese proxecto e *Ardentía* non podía nin quería renunciar ao seu quiñón de esforzo.

Outras memorias dos tempos idos aparecen nesta *Ardentía*: a do urbanismo dos bairros mariñeiros, a das edificacións ribeireñas da nosa primeira industrialización, a das cambôas do portugués mar de Carreço, a do veleiro “Joaquín Vieta”... Memorias de pedras e barcos que nos falan dos traballos e a vida nas ribeiras. Tamén a auga doce dos ríos e lagoas gardan memorias instrutivas e emotivas que aquí se contan, como a das *patifas* e *baleiros* do Ulla, os barqueiros de Cela ou os pescadores de anguías no berciano lago de Carucedo.

Igual que tentamos escoitar as augas e as pedras para obter o testemuño aleccionador das memorias que agochan, tamén debemos facer o esforzo de escoitarmos as palabras, os xiros da linguaxe mariñeira, os nomes dos lugares e dos accidentes xeográficos costeiros, porque foron criados para nos transmitir valiosas informacións e para revelarnos, ao seu xeito, un anaco do pasado comunal. Así o poñen de manifesto o estudo da talasotoponimia desde o Miño a Panxón ou a recensión do volume *Un mar de palabras* que incluimos neste número.

E despois están as memorias singulares, a das grandes personalidades e a das persoas anónimas. Recoilemos aquí as fotografías do mar feitas polo literato Eduardo Blanco Amor e dous contos de temática mariñeira de Manuel LUGRÍS Freire, autor obxecto de recoñecemento no Día das Letras Galegas deste ano. Tamén inserimos unha entrevista a Alicia Rodríguez, unha veterana mariscadora do Morrazo, e acompañamos a Staffan MÖRLING, mestre de todos os que gostamos das embarcacións tradicionais, na merecida homenaxe recentemente recibida e na presentación do seu último libro. A experiencia de Xavier Paz na pesca do bacallao tamén asoma, recensionada, nas páxinas desta nova *Ardentía*, ao igual que o trazo pictórico, impregnado de salitre e marusía, de Ernesto Goday.

Memorias singulares non só polo carácter individual de cada unha destas persoas, senón tamén, e sobre todo, polo peculiar de cada xeito de ollaren, viviren e transmitiren a presenza do mar, creando nova cultura marítima.